

РЕШЕНИЕ

№ 14

гр. Варна, 08.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Невин Р. Шакирова

Членове: Николай Св. Стоянов
мл.с. Виляна Н. Михалева

при участието на секретаря Галина Г. Славова
като разгледа докладваното от Невин Р. Шакирова Въззивно гражданско дело № 20233100502278 по описа за 2023 година

Производството е по реда на глава XX от ГПК.

Образувано е по повод въззивна жалба на ОУ „Добри Чинтулов“, БУЛСТАТ *****, гр. Варна, представлявано от Директора В.М. срещу Решение № 1911 от 29.05.2023г. по гр.д. № 12952/2021г. по описа на ВРС, XXXIII-ти състав, поправено с Решение № 2973 и Решение № 2975 от 24.08.2023г., **В ЧАСТИТЕ**, с които на основание чл. 200, ал. 1 от КТ въззивникът е осъден да заплати на Х. З. А. с ЕГН *****, в качеството на законен наследник на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г. сумата от **70 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в понесени болки и страдания от смъртта на майка му, настъпила в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане, както и сумата от **700 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на направени разходи за погребение на наследодателя Л.Х. А., п. на 02.09.2020г., в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане, както е осъден да заплати на А. З. А. с ЕГН *****, в качеството на законен наследник на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г. сумата от **70 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в понесени болки и страдания от смъртта на майка ѝ, настъпила в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане.

Решението е постановено при участието на МБАЛ „Св Анна – Варна“ АД, ЕИК 000090019, в качеството му на трето лице помагач на страната на ищците по делото Х. З. А. и А. З. А..

В частите, с които предявените искове са отхвърлени за разликата до пълния им предявен размер от 100 000 лева, решението на ВРС не е обжалвано и е влязло в законна сила.

Жалбата е основана на оплаквания за неправилност и незаконосъобразност на решението в обжалваната част, поради нарушение на материалния закон, немотивираност и необоснованост. Оплакванията са обосновани с доводи за допуснато нарушение на чл. 13 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки и нарушение на чл. 51 от ЗЗД. Така, с разпореждане на ТП на НОИ – Варна от 14.09.2020г. за трудова е приета злополуката станала по време на регламентирана обедна почивка и при придвижване в сградата на осигурителя, без работни обувки „Сабо дамско“ с противоположгащо покритие, в нарушение на Правилата за безопасна работа при зимни условия, част II от Правилника за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, обучение и възпитание /стр. 26/ към мястото, където пострадалата обикновено се храни през работния ден. Събраните в тази връзка показания на свидетелите Ат. и С. неправилно не са кредитирани от ВРС като заинтересовани, без да отчете, че са непосредствени и подкрепени и от писмените доказателства по делото. Същевременно по делото липсват доказателства за причинно-следствената връзка между настъпилата трудова злополука – Л. А. е паднала по стълбите, ударила главата си, вследствие на което получила мозъчна контузия и фрактура на черепа – и настъпилата на 02.09.2020г. смърт на работника. В нарушение на разпоредбите на чл. 61, ал. 1, т. 5 и чл. 73, ал. 1 от Наредбата за медицинската експертиза и чл. 13 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчита на трудовите злополуки, по делото липсва заключение на ТЕЛК или НЕЛК за установяване на причинната връзка между смъртта на А., настъпила на 02.09.2020г. и трудовата злополука, станала на 19.05.2020г. В разпореждане на ТП на НОИ от 14.09.2020г. за приемане на трудовата злополука, не е посочено, че вследствие на същата е настъпила смъртта на работника именно защото не е установена причинна връзка между двете събития. Съгласно съобщение за смърт от 02.09.2020г., което е официален документ, причината за смъртта на Л. А. е менингоенцефалит, предизвикан от мозъчен абсцес, която диагноза не е „работна“. Трудовата злополука е настъпила три месеца преди приемане на А. за втора операция на 19.08.2020г. и след епилептичен гърч. При тежко протичане на менингоенцефалит са възможни епилептични припадъци. Установено е по делото, че на 20.05.2020г. А. е оперирана по спешност с цел евакуация на травматичен мозъчен кръвоизлив. Постепенно състоянието ѝ се е подобрило, като същата ползвала платен годишен отпуск. На 19.08.2020г. получила епилептичен гърч и отново е приета в МБАЛ „Св. Анна – Варна“, като на 21.08.2020г. е оперирана повторно. Наследниците на А. са отказали извършване на аутопсия, а без такава посочената в съобщението за смърт диагноза не може да бъде оборена. Съобразно правилото на чл. 51 от ЗЗД на обезвреда подлежат вредите,

които са пряка и непосредствена последица от увреждането. От изложените съображения следва, че смъртта на Л. А. не стои в причинно-следствена връзка с настъпилата трудова злополука, доколкото на лицето са извършени 2 операции, както и е изминал период от 3 месеца между двете събития. От друга страна при определяне размера необходим за обезщетение на болките и страдания на ищците, ВРС недопустимо е съобразил и смъртта на техния баща, настъпила преди 10 години; в нарушение на справедливостта по смисъла на чл. 52 от ЗЗД първоинстанционния съд не е отчетел, че към момента на трудовата злополука Л. А. е на 60 години, страдала е от захарен диабет и от исхемична болест на сърцето, а Х. – на 40 години и А. – на 34 години. Всеки от тях е имал самостоятелно семейство.

Отделно, определеното от ВРС обезщетение не е намалено с изплатеното застрахователно обезщетение по договор за застраховка на работниците и служителите по застраховка злополука при ЗК „Лев Инс“, както и вече изплатеното на ищците обезщетение от работодателя в нарушение на чл. 200, ал. 4 от КТ. Представените в тази връзка писмени доказателства – застрахователна полица, списък на застрахованите лица и писмо от застрахователя по щета от 08.10.2020г. и заповед на директора на училището от 07.07.2020г. не са обсъдени от ВРС. От доказателствата е установено, че на всеки от ищците застрахователя изплатил сумата от по 500 лв., а училището – сумата от 1000 лв. на Л. А. и тези факти не са оспорени по делото. Ето защо решението на ВРС противоречи, както на закона, така и на съдебната практика.

Наред с това в решението не е разгледано и възражението, че обезщетението следва да бъде намалено с полученото обезщетение от ДОО от страна на Л. А. на основание чл. 200, ал. 3 от КТ. От доказателствата по делото е установено, че за периода 19.05.2020г.-03.09.2020г. са изплатени парични обезщетения по издадени болнични листове за временна неработоспособност „трудова злополука“ в размер на 2331.39 лв.

Не е отчетено и не е обсъдено също заявеното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат – Л. А. не се е държала за перилата на стълбището; била е длъжна да носи обувки с противоплъзгащи подметки, но не го е сторила при груба небрежност и в нарушаване на основни правила за здравословни и безопасни условия на труд, за които е била инструктирана. Произволен е извода на първоинстанционния съд, че ищецът изпаднал в клинична депресия от кончината на майка си, а понесените неимуществени вреди са недоказани и тяхната парична оценка силно завишена, несъобразена с действителното емоционално състояние на ищците и с икономическите условия в страната. Отправя искане поради всичко изложено обжалваното решение да се отмени и вместо него се постанови друго, с което предявените иски да се отхвърлят с извод за неоснователност.

В отговор на жалбата Х. и А. А. оспорват доводите в нея. Поддържат, че по делото е установено по безспорен начин причинно-следствената връзка между настъпилата трудова злополука и смъртта на Л. А.. От заключението на СМЕ е установено, че посоченото в съобщение за смърт от 02.09.2020г. менингоенцефалит не се базира нито на резултатите от микробиологичното изследване, нито на клиничната картина по време на престоя на А. в болницата, нито на резултатите от параклиничните изследвания, че причината за смъртта на

А. са възникнали усложнения в резултат на получената тежка черепно-мозъчна травма и съществува пряка причинно следствена връзка между получените увреждания и смъртта на лицето; че получените увреждания от трудовата злополука от 19.05.2020г. са тежка травма и смъртта е в пряка причинна връзка. Вещото лице посочва, че получената от злополуката травма е несъвместима с живота. Оспорва довода за нарушение на чл. 200, ал. 3 и ал. 4 от КТ, тъй като каквито и да било помощи да са получени от Л., то те не кореспондират с дължимите обезщетения от трудова злополука. Позовават се, че по делото не е установено вменено на работниците задължение по представения т.нар. Правилник за носене по време на работа на обувки с противоплъзгащи свойства на подметките. Не е установено работодателят да е осигурил такива, както и не е установено в деня на злополуката Л. да е била с обувки, неотговарящи на изискванията на работодателя. Оспорват в тази връзка като недоказани възраженията за груба небрежност и принос от страна на работника за настъпване на вредоносния резултат. По същество отправят искане обжалваното решение да се потвърди като правилно, законосъобразно, мотивирано и обосновано.

Не е депозиран отговор на жалбата от третото лице помагач.

Постъпила е също **частна жалба** от ОУ „Добри Чинтулов“, БУЛСТАТ *****, гр. Варна срещу Определение № 10424 от 30.08.2023г. по гр.д. № 12952/2021г. по описа на ВРС, XXXIII – ти състав, с което на основание чл. 248, ал. 1 от ГПК е допуснато изменение на постановеното по делото решение в частта за разноските, като на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. чл. 38, ал. 1 от ЗА частният жалбоподател е осъден да заплати на адв. С. В. В. сумата от **13 900 лева**, представляваща съразмерна на уважената част от исковете сума за оказана безплатна правна помощ.

Частната жалба е основана на оплакване за неправилност на определението, поради неправилна констатация на ВРС за проведени по делото 4 съдебни заседания, при действително проведени 3, за които е присъдено възнаграждение на основание чл. 7, ал. 9 от Наредба № 1/2004г. На с.з. насрочено на 27.05.2022г. не е даден ход на делото и същото е отложено за 30.09.2022г. На адв. В. не се следва възнаграждение за всяко съдебно заседание, тъй като допълнителното възнаграждение следва да се уговори между адвоката и клиента, а в настоящия случай е направено искане по реда на чл. 38 от ЗА. Моли в тази връзка обжалваното определение да се отмени.

Отговор на жалбата не е депозиран от въззиваемите страни.

В хода на проведеното по делото съдебно заседание, страните поддържат изразените позиции по спора, като всяка претендира присъждане на разноски.

При проверка валидността на обжалваното решение, съобразно нормата на чл. 269, пр. I от ГПК, съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност или недопустимост. По останалите въпроси, за да се произнесе съдът съобрази следното:

Производството пред ВРС е образувано по предявени от Х. З. А. и А. З. А. срещу Основно училище „Добри Чинтулов“, гр. Варна, Булстат *****, представлявано от директора В.Д.М. осъдителни искове за обезщетение за вреди от трудова злополука с

правно основание чл. 200, ал. 1 от КТ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД и осъждане на ответника да заплати сумите, след допуснато изменение на размера на исковите посредством увеличаване на същия с протоколно определение от с.з. от 03.05.2023г., както следва:

- сумата от **100 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди понесени от първия ищец в причинна връзка със смъртта на майка му Л. А., п. на 02.09.2020г., настъпила вследствие на трудова злополука на 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 02.09.2020г. до окончателното плащане на задължението;

- сумата от **100 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди понесени от втората ищца в причинна връзка със смъртта на майка ѝ Л. А., п. на 02.09.2020г., настъпила вследствие на трудова злополука на 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 02.09.2020г. до окончателното плащане на задължението;

- сумата от **700 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди – разходи за погребение, понесени от първия ищец в причинна връзка със смъртта на майка му Л. А., п. на 02.09.2020г., настъпила вследствие на трудова злополука на 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 02.09.2020г. до окончателното плащане на задължението.

Фактическите твърдения, на които са били основавани исковите са в следния смисъл: ищите са деца и наследници по закон на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г. Майка им към момента на смъртта е била в трудово правоотношение с ответното училище, в което заемала длъжността „чистач“. На 19.05.2020г., около 12:00 часа наследодателката им претърпяла трудова злополука при падане по стълбите от втори към първи етаж в сградата на училището, при което била приета по спешност в МБАЛ „Св. Анна – варна“ АД с мозъчно-черепна травма. На следващия ден поради влошаване на неврологичния ѝ статус била интубирана и са извършени в спешен порядък краниектомия /премахната част от черепа/ фронто-темпорално в ляво и евакуация на остър субдурален хематом. След черепно-мозъчна интервенция Л. А. останала в тежко общо състояние и била интубирана на изкуствена белодробна вентилация, като соматичния ѝ статус е персистирал, с плегия на десните крайници. Била изписана на 30.06.2020г. с окончателна диагноза „остър субдурален хематом фронто-темпоро-париетално вляво, травматична субарахноидална хеморагия, интравентрикулна хеморагия, фрактура на черепа и черепната основа“, намиращи се в причинно-следствена връзка с претърпяната трудова злополука. В периода на домашно лечение Л. А. била в съзнание, с неподбръващо се общо състояние, почти липсваща мисловна дейност, на границата на неадекватността, с прогноза за невъзвратимост на процесите. На 19.08.2020г. била хоспитализирана по спешност в МБАЛ „Св. Анна – Варна“ АД, където на 21.08.2020г. била извършена оперативна интервенция – рекраниектомия, дренаж на абсцеса, резекция на капсула на мозъчен абсцес, с хистологичен резултат – капсула на мозъчен абсцес, мозъчен паренхим с некрози, кръвоизливи, левкоцитарни инфилтрати и хемостидерофаги, с настъпили усложнения. Постепенно състоянието ѝ се е

влошило, развила е полиорганна недостатъчност и въпреки положените хирургични, терапевтични и реанимационни усилия, починала на 02.09.2020г. в 0:30 часа в болницата. Леталният изход е в причинно-следствена връзка с претърпяната трудова злополука. С Разпореждане на ръководителя на ТП на НОИ – Варна от 14.09.2020г., декларираната от работодателя злополука, станала с Л. А. на 19.05.2020г. е приета за трудова на основание чл. 55, ал. 2 от КСО. Вследствие внезапната и шокираща смърт на родителя им, ищите изживели болки и страдания, психически и емоционален дискомфорт. Имали установена силна емоционална връзка; отношенията им били привързани и хармонични; били сплотено семейство, живеели в общо домакинство доскоро, поради което скръбта им била неизмерима. Затворили се в себе си, като все още не могат да преодолеят тежкия стрес от загубата на ближния, оказала изключително неблагоприятно отражение върху живота им. За репарирание на понесените от тях вреди в причинно-следствена връзка с трудовата злополука, отправили искане за постановяване на положително решение по предявените иски.

В отговор на исковата молба, ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, представлявано от директора признало факта, че до смъртта си на 02.09.2020г. Л. А. е била в трудово правоотношение с училището, прекратено поради смъртта на работника. Признал, че на 19.05.2020г. същата е претърпяла трудова злополука, по време на регламентирана обедна почивка и при придвижване в сградата, вследствие на която е установена тежка мозъчна контузия и мозъчен оток. На 19.08.2020г. е оперирана по спешност в МБАЛ „Св. Анна – Варна“, след което и при постепенно влошаване на състоянието ѝ, на 02.09.2020г. болната починала поради остра дихателна и сърдечно съдова недостатъчност. Оспорил твърдението, че леталният изход за А. е в причинно-следствена връзка с претърпяната трудова злополука и настъпили усложнения в здравословен план за нея. Причината за настъпилата 3 месеца по-късно смърт на работника е менингоенцефалит предизвикан от мозъчен абсцес, съгласно описаното и в Съобщение за смърт № 320/02.09.2020г., предизвикан от бактерии, които не са влезли в организма на пострадалата вследствие на трудовата злополука. Причината за смъртта на работника е вътреболнична инфекция, получена след настъпване на трудовата злополука. Релевирал възражение, че пострадалата е допринесла за настъпването на трудовата злополука, допускайки груба небрежност и нарушение на основни правила за здравословни и безопасни условия на труд, конкретно раздел „Общи правила за предпазване от подхлъзвания, спъвания и падания на едно ниво и предпазни мерки при работа“. Съгласно последните работниците трябва да разполагат с подходящи обувки в противоплъзгащи свойства на подметките. Л. А. получила талон за закупуване на работно облекло и работни обувки, а по време на злополуката не е носила такива, а други, неосигуряващи добро сцепление с подовите повърхности. Въпреки че на работника е проведен инструктаж за безопасна работа и са му осигурени работни обувки, същият застрашил живота и здравето си, като използвал неподходящи обувки, с което поведение допринесъл за настъпване на злополуката. Освен това не е използвала перилата на стълбището при слизване, което също е проява на груба небрежност. Заявил, че при евентуално присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, размерът му следва да

бъде намален с получените от ищите суми по 500 лв. за всеки по договор за застраховка на работниците и служителите по ЗП за застраховка злополука за учащи на ЗК „Лев Инс“; с евентуално полученото от А. по общественото осигуряване отпуснато за временна неработоспособност настъпила след злополуката, както и с получената от А. еднократна помощ отпусната от директора на училището в размер на 1000 лв. Оспорил на следващо място претендираните обезщетения по размер като прекомерно завишени и неотговарящи на критерия за справедливост, поради които съображения отправил искане за постановяване на решение, с което исковите да се отхвърлят като неоснователни.

С протоколно определение от п.с.з. проведено на 30.05.2022г. по инициатива на ищите **на основание чл. 219, ал. 1 от ГПК** в качеството на трето лице помагач на тяхна страна по делото е конституирана МБАЛ „Св. Анна – Варна“ АД, ЕИК 000090019.

В отговор по исковата молба подпомагащата страна посочила, че Л. А. постъпила в болничното заведение на 19.05.2020г. с тежка черепно-мозъчна травма, при която съгласно медицинската теория и практика прогнозата е 85% смъртност. След оперативна интервенция е изписана на 30.06.2020г. в съзнание, афебрилна, без данни за инфекция. След епилептичен гърч на 19.08.2020г. е приета отново в болницата с диагноза „мозъчен абсцес“. Оперирана е на 21.08.2020г., но въпреки адекватните действия на медицинските специалисти и множеството придружаващи заболявания, болната постепенно развила полиорганна недостатъчност и на 02.09.2020г. починала с картина на остра дихателна и сърдечносъдова недостатъчност. Описаната в съобщение за смърт диагноза „менингоенцефалит“ е обсервационна клинична диагноза, описана без извършена аутопсия, като в медицинската документация липсват данни за наличие на бактериална инфекция, съответно за възникнала вътреболнична инфекция, като непосредствена причина за настъпилия летален изход на пациента. Позовала се е в заключение, че получената от Л. А. тежка мозъчно-черепна травма и съпътстващите я усложнения са в пряка причинно-следствена връзка единствено с претърпяната трудова злополука. В тази връзка изразила становище за основателност на предявените икове и отправила искане за уважаването им.

СЪДЪТ, след преценка на становищата на страните, събраните по делото доказателства, по вътрешно убеждение и въз основа на приложимия закон, приема за установено следното от фактическа страна:

Няма спор по делото, а и от трудов договор от 16.01.2018г. и допълнително споразумение към него от 01.04.2019г. се установява, че между страните е възникнало трудово правоотношение, по силата на което Л.Х. А. приела да изпълнява длъжността „чистач“ при ОУ „Добри Чинтулов“, при условията на пълно работно време. Основните задачи и задължения, включени в съдържанието на заеманата от нея длъжност съгласно длъжностна характеристика са редовно и качествено почистване на класните стаи, коридори, стълбища, фойета и др.

С Разпореждане № Ц5104-03-114 от 14.09.2020г. на длъжностно лице при ТП на НОИ – Варна на основание чл. 60, ал. 1 от КСО, декларираната от осигурителя ОУ „Добри Чинтулов“ злополука, станала с Л. А. на 19.05.2020г. е приета за трудова злополука по чл.

55, ал. 2 от КСО. Описано е, че злополуката е станала по време на регламентирана почивка и при придвижване в сградата на осигурителя към мястото, където пострадалата обикновено се храни през работния ден, като вървейки Л. А. е паднала по стълбите и ударила главата си, вследствие на което получила мозъчна контузия.

Съгласно Етапна епикриза, издадена от завеждащ отделение по анестезиология и интензивно лечение при МБАЛ „Св. Анна- Варна“, Л. А., на 6- години постъпила на 19.05.2020г., 15:05 ч. Поставената ѝ окончателна диагноза е Черепно-мозъчна травма. Контузия на мозъка. Интерцебрални и субарахноидални кръвоизливи. Епидурален хематом. Мозъчен оток. Хемиплегия в дясно. ОДН, ИБВ“. Извършена е в спешен порядък краниектомия фронто-темпорално в ляво и евакуация на остър субдурален хематом, дренаж на 20.05.2020г. След оперативната интервенция е посочено, че пациентката останала в тежко общо състояние, като прогнозата остава неясна.

От Епикриза, издадена от Клиника по неврохирургия при МБАЛ „Св. Анна – Варна“ се установява, че Л. А. била приета в болничното заведение на 19.08.2020г., с окончателна диагноза „Мозъчен абсцес. Сред придружаващите заболявания са описани Епилепсия, Дислипидемия, Бронхопневмония, Захарен диабет, Фрактура на черепа и черепната основа. Мозъчна контузия тежка степен. Състояние след краниектомия и евакуация на субдурален хематом и др. След проведена оперативна интервенция за дрениране на абсцеса, постепенно състоянието на болната започнало да се влошава, развила полиорганна недостатъчност и въпреки приложените мероприятия на 02.09.2020г. починала с картина остра дихателна и сърдечна недостатъчност.

В съобщение за смърт № 320 от 02.09.2020г., съставено от д-р П.К.. при МБАЛ „Св. Анна – Варна“, като причина за смъртта е описано състояние довело до смъртта - „Менингоенцефалит, предизвикан от мозъчен абсцес“, а като друго състояние способствало настъпването на смъртта е описано „състояние след черепно-мозъчна травма, посттравматична епилепсия“.

Видно от резултати от микробиологично изследване от 26.08.2020г. и от 02.09.2020г. /л. 190-192/, при проведените изследвания на хемокултура и други секрети за пациента Л. А., не се наблюдават бактериални клетки, не се изолират анаеробни или аеробни микроорганизми.

Пред ВРС е проведена СМЕ, от заключенията и обясненията на вещото лице на която се установява следното: на 19.05.2020г. Л. А., на 60 години получила тежка черепно-мозъчна травма изразена с линейно счупване в дясно на тилна /окципитална/ кост на черепа и черепната основа, достигащо голям тилен отвор, кръвоизлив под меки мозъчни обвивки, контузия на мозъка, вътремозъчен кръвоизлив челно слепоочно теменно в ляво с кръвоизлив в мозъчните стомахчета. Установените увреждания са резултат на удари с или върху твърди тъпи предмети и без високоспециализирана медицинска помощ неизбежно водят до смърт. Наложили са спешна животоспасяваща неврохирургична операция, след извършване на която клиничното състояние на пациента останало тежко, със силно затруднени движения на крайниците и афазия. След стабилизиране на състоянието била

изписана на 30.06.2020г. На 19.08.2020г. по повод развитие на епилептичен гърч повторно била приета за лечение в клиника по неврохирургия, където е диагностициран мозъчен абсцес на мястото на вътремозъчния кръвоизлив. На 21.08.2020г. е извършена повторна неврохирургична операция, при която е установен мозъчен абсцес, съдържащ 100сс кръвенисто гноен ексудат. Същият е евакуиран и изпратен за микробиологично и хистологично изследване. Резултатите от параклиничните изследвания са основание да се приеме, че причина за смъртта на лицето е състояние след мозъчен абсцес довел до развитие на полиорганна недостатъчност. Посоченото в съобщение за смърт № 320/02.09.2020г. – менингоенцефалит не се базира нито на резултатите от микробиологичното изследване – липса на микроорганизми в ликвора на пациента, нито на клиничната картина по време на престоя на Л. А. в болницата, нито на резултатите от параклиничните изследвания, които не дават основание да се приеме подобна диагноза. Причина за смъртта на А. са възникнали усложнения в резултат на получената тежка черепно-мозъчна травма, като съществува пряка причинно следствена връзка между получените увреждания и смъртта на лицето. Медицинската намеса само е отложила настъпването на смъртта. Получената травма е била несъвместима с живота. Менингоенцефалит е възпаление на меките мозъчни обвивки на мозъка. Няма доказателства в първичната медицинска документация, че менингоенцефалит е бил налице в случая на Л. А..

Х. и А. А. са низходящи и наследници по закон на починалата Л.Х. А., п. на 02.09.2020г., видно от Удостоверение за наследници от 10.09.2020г.

Пред ВОС е проведена комплексна СППЕ, от заключението на вещите лица по която се установява следното: и двамата ищци били силно привързани към майка си, като връзката им може да се определи и като зависимост един от друг. Майката за ишците е била тяхната най-голяма опора и сигурност. Внезапната загуба на майката Л. А. била преживяна от ишците като значим стрес, който и до настоящия момент не е преработен ефективно. Същите са емоционално потиснати, изживяват състояние на тъга, независимо от изминалото време от смъртта. Понижена е тяхната самооценка и самочувствие. Състоянието на Х. А. отговаря на клиничната картина на Депресивен епизод с умерено тежък и протрахиран ход. Това нарушава в значителна степен комфорта и възможността на лицето да се реализира в разширения социум, както и в професионалната сфера. При Х. А. е налице травма свързана с преживяното събитие от загубата на майка му, което дава негативно отражение върху психиката и ежедневието му, тъй като се чувства непълноценен, с ниска самооценка и с малоценностови изживявания, създаващи усещане за намалена работоспособност. При А. А. също е налице травма, но тя към момента е потисната, поради това, че полага грижи за детето и семейството си, има и работа. При нея са затруднени контактите в разширения социум.

По искане на ишците по делото са събрани и гласни доказателства посредством показанията на свидетелите Н.Хр. и З.Н.. От показанията им се установява, че семейството на ишците и отношенията с майка им били много сплотени, привързани и топли. Споделяли едно домакинство, общи разходи и грижи един за друг. Х. живеел с майка си, а А. докато се

роди детето ѝ преди 2 години, когато се преместила да живее в жилище съвсем близо до дома на майка ѝ. След кончината ѝ и двамата изпаднали в много тежко депресивно състояние; затворили се в себе си, спрели да контактуват с приятели. Х. не отговарял на обаждания, отказвал срещи, връзки с други хора, да излиза навън; занемарил хигиената в дома си, стоял на тъмно, пропушил цигари, събуждал се от кошмари крещейки и това състояние продължава и до днес. Спрял да свири и да спортува, както и да работи като IT специалист. А. изживява болезнено загубата на майка си, затваряла се и плачела; изпитвала страх от сирените на минаващи линейки; загубила усмивката си и се затворила в себе си.

По искане на ответника също са ангажирани гласни доказателства посредством показанията на свидетелите С.С.-Й. и Ст.Ат. /и двамата служители в ответното ОУ/. От показанията им се установява, че в деня на инцидента, около 12-12:05 часа Л. била паднала от високата към ниската част на стълбището, вследствие на което била неконтактна. Всяка учебна година се предоставя работно облекло на персонала, което включва и обувки с анатомична подметка, против подхлъзване и за мокри повърхности. Л. А. имала такива обувки, предоставени ѝ през м. март 2020г. и това са чехлите на л. 78 от делото, предадени ѝ от домакиня срещу подпис. По време на инцидента тя не е била с предоставените ѝ работни обувки, същите са в училището, не са използвани изобщо, опаковани са, а била с гумени чехли. Практиката в училището е работно облекло да се закупи за целия персонал, което се предоставя на служителите срещу подпис и декларация.

С Решение по т. 1 от Протокол № 12 от 03.09.2019г. на заседание на Педагогическия съвет е приет Правилник за здравословни и безопасни условия на труд за учебната 2019/2020г. в ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, а с решение по т. 1 от Протокол № 13 от 10.09.2019г. е приет Правилник за дейността на ОУ /л. 416, 419; л. 423-428/. Със Заповед от 10.09.2019г. на директора на училището са утвърдени и двата правилника /л. 421/.

Като доказателство по делото е приет Правилник за осигуряване на ЗБУТ, обучение и възпитание на ОУ „Добри Чинтулов“ за учебната 2019-2020г. /л. 79-93/, с който Л. А. е била запозната съгласно удостовереното с подпис в списък на л.л. 140-143 под позиция 14 /същият е приложен, ведно със заповед за утвърждаване и на л.л. 313-326/.

От извадка от книгата за инструктаж за учебната 2019-2020г. е видно, че на Л. А. е проведен периодичен инструктаж, удостоверен с подписа ѝ под позиция 61.

От л. 94 до л. 139 от делото са приети различни правила и инструкции, утвърдени от директора на учебното заведение, без данни за момента на утвърждаването им, сред които Общи правила за предпазване от подхлъзвания, спъвания и падания на едно ниво /л. 101-104 от делото/. Съгласно предвиденото в тях работниците трябва да разполагат с подходящи обувки с противоподхлъзващи свойства на подметките.

По предприето оспорване, че последните правила и инструкции са неразделна част от ПОЗБУТ на училището, по делото са ангажирани гласни доказателства посредством показанията на свидетелката Силвия С. – Йорданова, заемаща длъжност ЗДАСД в училището, която в показанията си установява, че след заседание на ПС и след утвърждаване от директора на учебното заведение, правилникът в целият му обем е бил

предоставен за запознава и с помощния персонал в същия ден /на 03.09.2019г./, срещу което всеки служител е положил подпис, в т.ч. и Л. А.. В показанията си свидетелката А.Н., заемаща длъжност ЗДУД в училището и протоколчик на заседанието на ПС от 03.09.2019г. сочи, че непедagogическият персонал се е запознал с приетия ПОЗБУТ към датата на вземане на решението на ПС и преди утвърждаването му от директора. Неизписването на цялото наименование на правилника в Протоколната книга, попълнена от нея се дължи на пропуск. А заключителните разпоредби на правилника са поместени в края му.

На 04.03.2020г. е сключен договор за покупко продажба на работно облекло и обувки между ОУ „Добри Чинтулов“, представляван от директора, като купувач и „Мадара 1999“ ООД, като доставчик, с предмет предоставяне на работно облекло и обувки за служители на купувача, които имат право на работно облекло и обувки. Съгласно Складова разписка от същата дата, сред описаната стока са и дамски работни обувки, 14 броя, на стойност 910 лв., при единична цена от 65 лв. Съгласно Оферта за облекло на л. 241 предлаганите дамски зимни работни обувки са с цена от 65-85 лв., а летните такива от 15-65 лв.

От Договор-поръчка № 000233 от 02.09.2023г., Х. З. А. възложил на Погребално обслужване „Карма“ организиране на погребението на Л. А., п. на 02.09.2020г. срещу обща цена от 1321 лв., от която заплатил капаро в размер на 700 лв.

Със Заповед от 07.07.2020г. на директора на училището и въз основа на взето решение от ОС на общоучилищния колектив е наредено сумата от 1000 лева от фонд СБКО да бъде разходвана за еднократна помощ за подпомагане на Л. А. – чистач, поради заболяване. С РКО № 20/08.07.2020г. сумата е предадена на Х. А..

От Удостоверение от ТП на НОИ – Варна от 26.05.2022г. /л. 213/ се установява, че за периода 19.05.2020г. – 02.09.2020г. на Л. А. е изплатено парично обезщетение за временна неработоспособност в общ размер на 2331.39 лв.

Съгласно писмо от ЗК „Лев Инс“ АД от 28.10.2021г. /л. 218/ във връзка с настъпилото застрахователно събитие на 19.05.2020г. с Л. А. е образувана преписка по описаната щета, като на 20.05.2021г. е изплатено обезщетение на наследниците на застрахованото лице сумата в размер на 1000 лв. по риска „Смърт вследствие злополука за лица над 14 годишна възраст“.

СЪДЪТ, въз основа на така установеното от фактическа страна, в рамките на предметния обхват на въззивното производство очертан с въззивната жалба съгласно чл. 269, пр. II от ГПК, прави следните **правни изводи**:

Съгласно чл. 200, ал. 1 от КТ за вреди от трудова злополука или професионална болест, които са причинили временна неработоспособност, трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто или смърт на работника или служителя, работодателят отговаря имуществено независимо от това, дали негов орган или друг негов работник или служител има вина за настъпването им. За да се ангажира отговорността на работодателя следва да се установи наличието на установените в чл. 200 от КТ общи предпоставки – вреда/увреждане на здравето на работника или смърт/, настъпила неработоспособност/смърт

при това през време и във връзка или по повод на извършваната работа и причинна връзка между увреждането и резултата.

Установено е по делото, че въззиваемите са наследници по закон на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г., която приживе е била в трудово правоотношение с ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, по силата на което е заемала длъжността "чистач". На 19.05.2020г. при злополука, станала по време на регламентирана почивка и при придвижване в сградата на осигурителя към мястото, където пострадалата обикновено се храни през работния ден, вървейки Л. А. е паднала по стълбите и ударила главата си, вследствие на което получила тежка черепно-мозъчна травма. След две неврохирургични оперативни интервенции, съответно на 20.05.2020г. и на 21.08.2020г. и настъпилите усложнения в състоянието на пострадалата, същата починала на 02.09.2020г. в лечебното заведение в състояние след мозъчен абсцес довел до развитие на полиорганна недостатъчност. Злополуката е установена като трудова по предвидения в чл. 57 и сл. от КСО специален ред с окончателно произнасяне на длъжностното лице с индивидуален административен акт по чл. 60, ал. 1 от КСО – Разпореждане № Ц5104-03-114 от 14.09.2020г. на длъжностно лице при ТП на НОИ – Варна, а протоколът от разследването на комисията по трудова злополука, като официален удостоверителен документ се ползва с обвързваща съда материална доказателствена сила относно направените в него констатации досежно механизма на настъпване на злополуката, доколкото по делото не е проведено пълно и главно обратно доказване.

Отговорността на работодателя по чл. 200 от КТ за обезщетение на пострадал от трудова злополука, макар и самостоятелна и специфична и да произтича от договор, е по естеството си деликтна, поради което правилата за деликтите са приложими субсидиарно към тази отговорност /чл. 212 от КТ, ТР № 45 от 19.04.1990г. по гр.д. № 33/1989г. на ОСГК/. Обезщетението за неимуществени вреди от смъртта на пострадал от трудова злополука възмездява страданията или загубата на морална опора и подкрепа, понесени от близките на починалия. Съгласно т. 2 от ППВС № 4 от 25.05.1961г. при смърт на пострадалия поради непозволено увреждане кръгът на лицата, които имат право на неимуществени вреди, се определя от съда по справедливост и обхваща най-близките роднини като низходящите, възходящите и съпруга, а съгласно приетото в ТР № 1 от 21.06.2018г. по т.д. № 1/2016г. на ОСНГТК на ВКС и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. В тази връзка претенцията по чл. 200, ал. 1 от КТ не се основава на наследствени права, съгласно правилата за наследяване по ЗН, а на лично претърпени неимуществени вреди от смъртта на близък пострадал при трудова злополука.

Спорен в конкретния случай е въпросът за наличие на пряка причинно-следствена връзка между установената трудова злополука /19.05.2020г./ и леталния изход за работника, настъпил в по-късен етап /02.09.2020г./. Освен с времевия промеждутък, оспорването на пряката причинно-следствена връзка между двете събития е обосновано с отразената в т. 10, част I от Съобщение за смърт № 320 от 02.09.2020г. причина за смъртта, а именно вписаната

непосредствена причина /на ред I-a/ - менингоенцефалит и основната причина за смъртта /на ред I-d/ - мозъчен абсцес, без вписани междинни причини на редове I-в и I-с, съгласно формуляр и указания за попълване по т. 3, б. „г“ по Приложение № 2 към чл. 2 от Наредба № 42 от 2004г. за въвеждане на класификационни статистически системи за кодиране на болестите и проблемите, свързани със здравето и на медицинските процедури, както и с липсата на установена причинна връзка в нарушение на разпоредбите на чл. 61, ал. 1, т. 5 и чл. 73, ал. 1 от Наредбата за медицинската експертиза и чл. 13 от НУРПОТЗ.

Това оспорване съдът приема за неоснователно, доколкото от съвкупната оценка на събраните по делото писмени доказателства и заключението на СМЕ, което съдът кредитира като обосновано, професионално дадено и неопровергано от други доказателства, е установено категорично, че е налице пряка причинно-следствена връзка между трудовата злополука и настъпилата смърт на Л. А.. Въз основа на данните в първичната медицинска документация вещото лице обосновава извод, че причина за смъртта на А. са възникнали усложнения в резултат на получената тежка черепно-мозъчна травма вследствие на трудовата злополука, несъвместима с живота, като съществува пряка причинно следствена връзка между получените увреждания от злополуката и смъртта на лицето. А клиничната картина и резултатите от параклиничните изследвания са основание да се приеме, че причина за смъртта на лицето е състояние след мозъчен абсцес довел до развитие на полиорганна недостатъчност. Мозъчният абсцес на мястото на вътримозъчния кръвоизлив от своя страна е пряка реакция на организма след първата неврохирургична операция, предприета в спешен животоспасяващ порядък непосредствено след трудовата злополука. При този категорично установен по делото извод и липсата на данни, както в резултатите от микробиологичното изследване, така и в първичната медицинска документация и клиничната картина по време на престоя на Л. А. в болницата за доказан менингоенцефалит, който според експерта се характеризира с много ясна картина и не може да остане скрит, посочената в съобщение за смърт № 320/02.09.2020г. непосредствена причина за смъртта на лицето се явява успешно опровергана. Несъстоятелни в тази връзка са доводите на въззивника извлечени от характера на документа. Действително в качеството му на официален свидетелстващ документ, съобщението за смърт доказва с обвързваща съда доказателствена сила, че фактите, предмет на удостоверителното изявление на длъжностното лице издало документа, в кръга на служебните му задължения, по установения за това ред и форма, са се осъществили така както се твърди в документа /чл. 179, ал. 1 от ГПК/. Съдът е длъжен да приеме, че фактите отразени в официалния свидетелстващ документ, действително са се осъществили, но само до доказване на противното. А материалната доказателствена сила на официалния свидетелстващ документ в случая е оборена чрез доказване на неговата неистинност в частта, описваща непосредствената причина за смъртта, както съдът вече посочи от писмените доказателства и от експертното заключение на СМЕ.

От друга страна, разпоредбите на чл. 13 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки сочеща, че причинната връзка между

увреждането и настъпилата временна неработоспособност, трайно намалена работоспособност или смърт, се установява от органите на медицинската експертиза; на чл. 61, ал. 1, т. 5 от НМЕ предвиждаща, че експертизата на трайно намалената работоспособност включва и определяне на причинната връзка между увреждането и настъпилата неработоспособност /смърт/ по повод на трудова злополука; на чл. 73, ал. 1 от НМЕ уреждаща документите, въз основа на които ТЕЛК и НЕЛК се произнасят по причинната връзка са неотнормисими към разглеждания случай, доколкото безспорно е установено, че смъртта на Л. А. е пряко следствие от тежкото и несъвместимо с живота увреждане от трудовата злополука, а съгласно чл. 74, ал. 1 от последната наредба, причинна връзка се признава не само за увреждането по повод злополуката и професионалната болест, но и за последствията или усложненията, обусловени от тях. Ето защо съдът приема, че по делото е установено наличието на пряка причинно-следствена връзка между трудовата злополука и полученото увреждане на работника, от което същият впоследствие е починал, като елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 200 от КТ. Няма данни по делото, от които да се обоснове еднозначен правен извод, че между увреждането от трудовата злополука и смъртта на А. да настъпили други обективни факти, повлияли състоянието ѝ и пряко обусловили леталния ѝ изход, поради което следва извод, че смъртта е следствие от увреждането и естествено продължение на обективния процес на вредоносното проявление на самото увреждане.

Изхождайки от възприетия в българското право принцип на пълно обезщетение и на основание чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди, се определя от съда по справедливост, при съобразяване на всички релевантни за това обективно съществуващи обстоятелства /т. 11 от ППВС № 4/23.12.1968г./.

При определяне на размера на обезщетенията следва да се отбележи, че последните се дължат за причинените неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от трудовата злополука, при която е настъпила смъртта на наследодателката на ишците Л. А.. Установено е по делото, че последната е починала на 02.09.2020г. от трудова злополука, настъпила на 19.05.2020г., към който момент е била на 60 години. От показанията на свидетелите Х. и Н., които съдът кредитира като подробни, непосредствени, взаимно допълващи се и добросъвестно поднесени пред съда, се установява по последователен начин, че ишците и майка им споделяли общо домакинство до раждането на детето на А. в края на 2018г.; отношенията им били много сплотени, привързани и топли. След внезапната ѝ кончината и двамата изпаднали в много тежко депресивно състояние; затворили се в себе си, спрели да контактуват с приятели. Х. не отговарял на обаждания, отказвал срещи, връзки с други хора, да излиза навън; занемарил хигиената в дома си, стоял на тъмно, пропушил цигари, събуждал се от кошмари крещейки и това състояние продължава и до днес. Спрял да свири и да спортува, както и да работи като IT специалист. А. изживява болезнено загубата на майка си, затваряла се и плачела; изпитвала страх от сирените на минаващи линейки; загубила усмивката си и се затворила в себе си. Показанията на свидетелите напълно кореспондират от установеното със заключение на КСППЕ, което съдът кредитира

като обективно и компетентно изготвено, от което се установява, че майката за ишците е била тяхната най-голяма опора и сигурност в живота. Загубата ѝ е преживяна и от двамата като значим стрес, който и до настоящия момент не е преработен ефективно. Същите са емоционално потиснати, изживяват състояние на тъга, независимо от изминалото време от смъртта, намерила отражение върху психиката и ежедневието им; понижена е самооценката и самочувствието им; налице е затруднение в контактите им в разширения социум. Въз основа на така установеното, съдът съображава, че болката и мъката от смъртта на майката, независимо от възрастта на децата ѝ, трудно би могла да бъде оценена в пари, с оглед обстоятелството, че е непреодолима. Съдът отчита, че всеки от низходящите е останал без майка и лишен от майчина опора за цял живот, през който тяхната болка и страдание от загубата на майка им ще ги съпътства. Тези неимуществени вреди, които ще търпят цял живот от понесената загуба, подлежат на обезщетяване. От заключението на комплексната експертиза се установява, че и към момента на изготвянето му у всеки от въззиваемите е налице тревожно депресивна реакция на организма към стресогенното събитие, каквото е смъртта на майка им с различни проявления при всеки. При това положение съдът определя като необходима и достатъчна за обезщетяване на действителните неимуществени вреди, понесени от въззиваемите, при отчитане и на икономическите условия на живот в страната към момента на злополуката, сумата в размер на 80 000 лв. за всеки един от тях.

Неоснователно е възражението на въззивника за съпричиняване на вредоносния резултат, обосновано с твърдения за липса на положено елементарно старание и внимание от работника и пренебрегване на основни технологични правила и правила за безопасност. Съгласно чл. 201, ал. 2 от КТ, отговорността на работодателя може да се намали, ако пострадалият е допринесъл за трудовата злополука, като е допуснал груба небрежност. В практиката си ВКС приема, че "груба небрежност" в гражданското право е налице само в случаите, когато работникът не е положил грижа, каквато и най-небрежният би положил в подобна обстановка. Съответно намаляване на отговорността на работодателя може да има само при съпричиняване при допуснатата „груба небрежност“, т.е. липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основни технологични правила и правила за безопасност. Правилно в решението си ВРС е приел, че не всяка проява на невнимание или всяко нарушаване на правилата и нормите на безопасност е проява на груба небрежност, като обикновената небрежност не е основание за намаляване на отговорността на работодателя. Дали е проявена небрежност и дали същата може да бъде определена като „груба“ следва да бъде установено с оглед на всички конкретни факти и обстоятелства по делото, като доказателствената тежест за установяването им е на работодателя.

Установено е по делото от неоспорен Протокол за разследване на трудова злополука, че злополуката е станала на източното вътрешно стълбище между втори и първи етаж в училището, при придвижване по коридор и падане при слизане по стълбище, при което Л. А. ударила главата си в стъпалата. По делото е приет Правилник за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, обучение и възпитание за учебната 2019/2020г., който в част Инструкция за безопасна работа на длъжност – чистач и в чл. 4 предвижда

носене на подходящо облекло и обувки при почистване на сняг и лед в района на училището. Съдът приема, че Л. А. е била запозната с Правилника до ПЗР на същия, които са поместени в края му съобразно показанията на свидетелката А.Н., т.е. до л. 93 от делото. Оспорено е следващите правила и инструкции до л. 139 от делото да са част от единен ПОЗБТ на училището, а от събраните в тази връзка показания на свидетелите С. и Н. спорният факт не е установен безпротиворечиво. Показанията на двете свидетелки са противоречиви, както по между си, така и спрямо събраните в тази връзка писмени доказателства по реда на чл. 190 от ГПК /според първата свидетелка, правилникът в целия му обем и след утвърждаване от директора е бил предоставен за запознаване и на помощния персонал в същия ден /на 03.09.2019г./, а според свидетелката Н. правилникът е предоставен за запознаване преди утвърждаването му от директора; утвърждаването е извършено със заповед на директора от 10.09.2020г.; и според двете свидетелки пълното наименование на правилника е това, което е представено по делото, но в т. 1 от протокол № 12/03.09.2020г. е описан като ПЗБУТ за учебната 2019/2020г., както е отразен и в Протоколната книга на заседанията на ПС, завършена на 09.09.2021г. поради пропуск на протоколчика/. Въз основа на така събраните противоречиви и некореспондиращи едни с други гласни и писмени доказателства е необосновано да се приеме, че Общи правила за предпазване от подхлъзвания, спъвания и падания на едно ниво, предвиждащи задължение за работниците да разполагат с подходящи обувки с противоположващи свойства на подметките, са неразделна част от ПЗБУТ за учебната 2019/2020г., съответно, че Л. А. е била запозната със съдържанието на същите, съгласно лист „Запознати с Правилника ...“ на л.л. 140-143. Дори и да се приеме обратното обаче, възражението за съпричиняване поради проявена груба небрежност, поради това, че работникът не се е държал за перилата на стълбището; бил е длъжен да носи обувки „Сабо дамско“ с противоплъзгащи подметки, но не го е сторил при груба небрежност и в нарушаване на основни ПЗБУТ, за които е била инструктирана – е неоснователно. По делото не е установено, че трудовата злополука е настъпила при подхлъзване или спъване, а задължение при придвижване на работниците в училището да се държат за перилата на стълбището не е уредено. Отделно по делото не е доказано закупеното работно облекло, в т.ч. и дамски работни обувки да са били предадени на Л. А. за учебната 2019/2020г. през м. март 2020г. от домакина срещу подпис, съгласно установената практика в училището съобразно показанията на свидетелите С. и Ат.. По делото не са събрани доказателства, обуславящи извод, че работникът е действал без проява на елементарно внимание и старание, незачитайки основни правила за самосъхранение и правилата за здравословни и безопасни условия на труд, при придвижването си, с които е бил надлежно запознат и за които е бил надлежно инструктиран. Ето защо, съдът приема направеното възражение от ответника за наличие на съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, за недоказано, съответно за неоснователно. Следователно, в случая следва да се ангажира пълната имуществена отговорност на работодателя, на основание чл. 200 от КТ.

Основен принцип на правото, изведен от забраната за допускане на неоснователно обогатяване, е, че кредиторът не може да получи плащане, а длъжникът да изпълни два пъти

за едно и също нещо. Този принцип намира приложение и на плоскостта на непозволеното увреждане, където правилото на чл. 45 от ЗЗД, специфично проявление на което е и отговорността на работодателя по чл. 200 от КТ повелява, че деликвентът дължи на увредения репарирание на вредите, такива, каквито последният е претърпял като пряко и непосредствено произтичащи от трудова злополука. Във въззивната жалба се съдържат доводи, че от определеното от ВРС обезщетение за неимуществени вреди не е приспаднала получената от въззиваемите сума по договор за застраховане на работниците, сключен от работодателя, както и сумите получени като финансова подкрепа от Л. А. от работодателя и получените от нея плащания от ДОО. За да се произнесе, съдебният състав съобрази, че специфичен вид застраховка срещу събития, свързани с живота, здравето и телесната цялост на физическите лица представлява застраховката "Трудова злополука", която работодателят е задължен да сключи за определена категория работници и служители по силата на чл. 461, т. 3 от КЗ вр. чл. 52 от ЗЗБУТ вр. Наредбата за задължителното застраховане на работниците и служителите за риска „Трудова злополука“. Със сключването на такава задължителна групов застраховка работодателят обезпечава собствената си обезщетителна отговорност по чл. 200 от КТ за вреди, причинени на негов работник или служител при и по повод изпълнението на задълженията му. Поради това и предвид факта, че платимата по такава застраховка застрахователна сума от една страна обезпечава отговорността на работодателя, а от друга цели да обезщети работника или служителя, същата, след като вече е била заплатена от застрахователя в полза на увредения, на основание чл. 200, ал. 4 от КТ се приспада от дължимото от работодателя обезщетение за пълния размер на вредата от злополуката. Доколкото част от дължимото му обезщетение за вредата е било погасено по този начин, увреденият би могъл да получи от всяко от останалите задължени лица само остатъка. Това означава, че когато претендира обезщетение за вредите от някое от задължените спрямо него лица, посочени по-горе, след определянето на точния размер на същото, от него следва да се приспадне вече получената по силата на покритата имуществена отговорност на работодателя сума. Т.е. при доказаност на елементите от фактическия състав на чл. 200, ал. 1 от КТ, размерът на обезщетението за неимуществени вреди от трудова злополука, причинила смърт на работника се определя поотделно на всеки от ищите, негови наследници, от което следва да се приспадне платеното от застрахователя по застрахователното правоотношение обезщетение, установено със съответните писмени доказателства. Поддържаните на тази плоскост доводи във въззивната жалба са основателни с оглед приетите по делото доказателства, установяващи, че на 20.05.2021г. ЗК „Лев Инс“ АД е изплатила обезщетение на всеки от ищите – наследници на застрахованото лице Л. А. в размер на по 500 лева на всеки по риска „Смърт вследствие злополука за лица над 14 годишна възраст“ по полица № 91061910000162. По делото няма спор, че с така сключената застраховка работодателят е обезпечил собствената си отговорност по чл. 200 от КТ за вреди от трудова злополука в смисъла, посочен по-горе. Ето защо изплатеното застрахователно обезщетение по застрахователното правоотношение следва да се приспадне от определения от настоящия съдебен състав размер на обезщетението за неимуществени вреди при трудова злополука $/80\,000 - 500 = 79\,500$ лв. за всеки от ищите; Решение № 190 от 26.07.2013г. по

Що се отнася до получените от Л. А. еднократна помощ от работодателя в размер на 1000 лв., както и получените от нея парични обезщетения по издадени болнични листове за временна неработоспособност поради „трудова злополука“ в общ размер от 2331.39 лв., доводите за неприпадането им от определеното обезщетение за неимуществени вреди на всеки от ищите – нейни наследници са неоснователни. Съгласно чл. 200, ал. 3 от КТ работодателят дължи обезщетение за разликата между причинената вреда – неимуществена и имуществена, включително пропуснатата полза, и обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване. Приспадат се всички плащания по общественото осигуряване, но те не се отразяват на претенцията за действителните вреди, когато последните ги надвишават. Хипотезата е конкретизация на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване – плащане два пъти за едно и също нещо, респ. два пъти се задоволява един и същи интерес. Когато обезщетението от общественото осигуряване компенсира загубата на трудовото възнаграждение, то следва да се приспадне от присъденото обезщетение за пропуснати ползи, причинени от трудовата злополука и изразяващи се в неполучено трудово възнаграждение. Само в този случай неприпадането на сумата би довело до двойно плащане и съответно до неоснователно обогатяване. В случая, както съдът вече отбеляза, предмет на обезщетяване са неимуществените вреди под формата на болки и страдания, понесени лично от ищите – низходящи на починалия от трудова злополука работник, вследствие на загубата на своя родител, майчина опора и неизмеримата им по стойност и време скръб. Плащанията под формата на парична помощ от работодател и обезщетения за временна неработоспособност от ДОО са получени от Л. А., а не от ищите по делото, съответно не са имали предназначение да компенсират понесените от тях неимуществени вреди, поради което не е налице основание за приспадането им от определения размер на обезщетението за неимуществени вреди за всеки от ищите по делото.

В заключение, съдебният състав приема, че предявените иски са доказани по основание до размера от 79 500 лв. за всеки от ищите. Решението на ВРС обаче не е обжалвано и влязло в законна сила в частта, с която исковите са отхвърлени за разликата над присъдената сума от по 70 000 лв. за всеки от ищите. А съгласно даденото разрешение в ТР № 1 от 21.08.2022г. по т.д. № 1/2021г. на ОСГТК на ВКС при прилагане разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД преценката на съда за размера на справедливото обезщетение за неимуществени вреди от деликт не е ограничена от заявената претенция, но не може да се присъди сума, надхвърляща поисканата в петитума на исковата молба. В рамките на предметния обхват на въззивното производство, исковите са основателни и следва да се уважат до размера от по 70 000 лв., ведно със законната лихва от датата на смъртта.

По претенцията за имуществени вреди, понесени от въззиваемия Х. А. във въззивната жалба не се съдържат конкретни оплаквания. Установено е и няма спор по делото, че разходи за погребението на своята майка, в размер на 700 лв. са действително реализирани от ищеца. Правилно е отчетеното от ВРС, че разходите на близък на лице, загинало в резултат на трудова злополука, свързани непосредствено с неговото погребение,

представляват вреда, която е в пряка причинно-следствена връзка със злополуката и последвалата смърт на работника, предвид което предявеният на това основание иск е основателен и следва да се уважи.

По тези искове в обжалваното решение ВРС е постановил идентичен правен резултат, който като правилен следва да се потвърди.

При този изход на делото, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК въззиваемите страни имат право на поискани разноски. Претенцията е под формата на адвокатско възнаграждение, уговорено в договори за правна защита и съдействие от 17.11.2023г. в хипотеза на чл. 38, ал. 1, т. 3, пр. 2 от ЗА. Определено съгласно регламента на чл. 7, ал. 2, т. 1 и т. 4 от Наредба № 1/2004г. адвокатското възнаграждение за защита и съдействие на Х. А. възлиза съответно на 400 лв. по иска за имуществени вреди и на 6250 лв. по иска за обезщетение на неимуществени вреди. В последния размер е адвокатското възнаграждение за защита и съдействие на А. А.. В тези размери разноските по делото следва да се присъдят в полза на адв. С. В..

По частната жалба срещу определението на ВРС постановено по реда на чл. 248, ал. 1 от ГПК, за да се произнесе съдът съобрази, че оспорванията в нея са основателни. Определеното с решението адвокатско възнаграждение дължимо за защитата на всеки от ищите е в размер на 6250 + 400 лева /за ищеца Х. А. по иска за имуществени вреди/ = 12900 лева, на основание договори за защита и съдействие от 16.02.2023г. Този размер кореспондира с минималния размер на възнаграждението спрямо уважения интерес по чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/2004г. Същевременно с оглед отправеното от ищите искане, на основание чл. 7, ал. 9 от Наредбата съдът е определил възнаграждение за допълнителни заседания в общ размер на 1000 лв. за двамата ищици, отчитайки броя на проведените съдебни заседания като 4. Проведените по делото открити съдебни заседания са 3 и е основателно оплакването в жалбата, че допълнителното възнаграждение дължимо за третото заседание е в общ размер от 500 лв. Определяйки още 500 лв. за четвърто заседание, в което ход на делото не е бил даден, ВРС е постановил незаконосъобразен акт, който в тази част следва да се отмени.

Мотивиран от така изложените съображения и на основание чл. 271, ал. 1 от ГПК, Варненски окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1911 от 29.05.2023г. по гр.д. № 12952/2021г. по описа на ВРС, XXXIII-ти състав, поправено с Решение № 2973 и Решение № 2975 от 24.08.2023г., **В ЧАСТИТЕ**, с които **на основание чл. 200, ал. 1 от КТ ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, БУЛСТАТ ******* е осъден да заплати на Х. З. А. с ЕГН *****, в качеството на законен наследник на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г. сумата от **70 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в понесени болки и страдания от смъртта на майка му, настъпила в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със

законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане, както и сумата от **700 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на направени разходи за погребение на наследодателя Л.Х. А., п. на 02.09.2020г., в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане, както е осъден да заплати на А. З. А. с ЕГН *****, в качеството на законен наследник на Л.Х. А., п. на 02.09.2020г. сумата от **70 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в понесени болки и страдания от смъртта на майка ѝ, настъпила в резултат на трудова злополука от 19.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.09.2020г. до окончателното ѝ плащане.

ОТМЕНЯ по частна жалба ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, БУЛСТАТ ***** Определение № 10424 от 30.08.2023г. по гр.д. № 12952/2021г. по описа на ВРС, XXXIII – ти състав, **В ЧАСТТА МУ**, с която на основание чл. 248, ал. 1 от ГПК е допуснато изменение на постановеното по делото решение в частта за разносните, като на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. чл. 38, ал. 1 от ЗА частният жалбоподател е осъден да заплати на адв. С. В. В. сумата **над 13 400 лева** до присъдения размер на адвокатското възнаграждение от **13 900 лева**, представляваща съразмерна на уважената част от исковете сума за оказана безплатна правна помощ **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВИ:**

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ на основание чл. 248, ал. 1 от ГПК искането на Х. З. А. и А. З. А. за изменение на Решение № 1911 от 29.05.2023г. по гр.д. № 12952/2021г. по описа на ВРС, XXXIII-ти състав в частта за разносните посредством присъждане в полза на адв. С. В. на сумата **над 13 400 лева** до претендирания размер на адвокатското възнаграждение от **13 900 лева**, представляваща съразмерно на уважената част от исковете възнаграждение за оказана безплатна правна помощ.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК вр. чл. 38, ал. 1 от ЗА ОУ „Добри Чинтулов“, гр. Варна, БУЛСТАТ ***** **ДА ЗАПЛАТИ** на адв. С. В. сумата от **12 900 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска защита на Х. З. А. и А. З. А. за въззивна инстанция.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен касационен съд в едномесечен срок, който за страните започва да тече от получаване на съобщението за постановяването му, по аргумент от чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Решението е постановено при участието на МБАЛ „Св Анна – Варна“ АД, ЕИК 000090019, в качеството му на трето лице помагач на страната на въззиваемите по делото Х. З. А. и А. З. А..

Преписи от решението да се връчат на страните по делото на основание чл. 7, ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____